

TOT UN SEGLE

Els que vam néixer al primer quart de segle xx que acabem d'esglaonar, i els del final del segle XIX encara més, que n'hem vist de canvis i varietat d'estructures de tota mena! Recordem de quan corrien les peces d'un cèntim i de dos cèntims i també n'havíem vistes d'un "quarto", encara que aquestes ja no s'usaven; les d'un i de dos cèntims hi havia qui les feia servir per tirar a la bacina que passaven a les misses quan els administradors passaven a recollir l'almoïna per als sants; i també hi havia qui les donava als pobres captaires. Naturalment que les monedes que corrien eren les de cinc i deu cèntims, de dos rals, que ja eren de plata, de pesseta, de dues pessetes i de duro; d'aquí per amunt ja es tractava de paper: bitllets de vint-i-cinc pessetes, de cinquanta, de cent, de cinc-centes i de mil; encara que d'aquests en corrien pocs; tot i que per a la gent pobra o de mig torn, els de mil no es pas que fossin molt necessaris ja que en deuriem remenar pocs.

Segons he pogut trobar en una petita llibreta que va deixar el meu pare, amb molt poques dates, però on es troben les de 1903 i 1908, hi llegim:

- un jornal de trencar cànem valia 2 ptes.
- un jornal de manobre, 1.25 ptes.
- un jornal de segar, 4 ptes.

La soldada del vailet de guardar les vaques era de 5 ptes. al mes, això a principi dels anys vint. Dels diners de la soldada li compraven la roba i el calçat; al cap del mes li venia força just pel que guanyava, com podem veure:

- uns esclops.....1.25 ptes.
- una bufanda.....1.75 “
- una gorra.....1.25 “
- unes calces..... 8.0 “
- una bata..... 4.0 “

Naturalment que algunes d'aquestes peces, com la bufanda i la bata, n'hi havia per força temps. Tornant als primers anys del segle:

- un bot de vi de 60 litres, valia 11 ptes.
- un quarteró (2.5 litres) d'aiguardent, 2.70 ptes.
- un quintà de sal (40 quilos), 2 ptes.
- una saca de quartes, o sigui de trits del blat, de 60 kg, 13 ptes.

una quartera de blat, 55 kg, 13 ptes.

una vaca valia de 100 a 115 duros; o sigui de 6 unces i mitja a 7, que a proporció de moltes altres coses resultaven força cares.

Si passem al anys vint, després de la guerra europea, la cosa ja va canviar; la moneda ja es va apujar i amb la moneda, van canviar els preus.

El jornal d'un treballador del bosc era de 3.50 (catorze rals) a 4 ptes. i en passar als anys trenta ja es van pagar 4.5 ptes. a 5 i els de dallar a 5; els de segar el blat cobraven 8 o 9 ptes, i així va durar fins als anys quaranta i al cinquanta quan es va començar a apujar-se fort, fins arribar els nostres temps, que en comptes de 4 pessetes en guanyen 6 o 7 mil.

Segons amb qui es parla diu que les coses eren més compensades abans que ara, però jo penso que no, i ho puc comprovar. A primers dels anys trenta em vaig fer un "traje" a mida i em va costar 28 duros, o sigui 28 jornals de dallar anant d'una casa a l'altra per aquests móns de Déu amb bones suades; avui els jornalers del bosc o del camp, proveïts de màquines que els estalvia molts esforços, guanyen de 6 a 7 mil pessetes. O sigui que jo vaig haver de treballar vint-i-vuit dies per pagar el "traje" i avui, encara que valgui 70 mil pessetes, amb deu dies el paguen i sense cansar-se tant ¹.

1.- Si ens referim a la roba i al calçat, veurem que el jornal d'un treballador valia sis rals i en tenia per comprar-se unes espartenyas, que en temporada d'estiu quan el temps és eixarreït, li duraven una setmana; per això, la gent molt temps de l'any portava esclops, ja que pel mateix preu duraven molt més. Va ser un gran avenç quan en els anys vint, les soles de cànem o borra van ser reforçades amb goma i després ja van sortir les de sola de goma amb el voltant de l'espartenya reforçat amb cuir. També van sortir les albarques dels pneumàtics vells de cotxe, que van estalviar moltes espartenyas. De sabates només en podien portar la gent gran; sabates ferrades, un parell cada quatre o cinc anys. No cal dir que va ser un gran avantatge quan van aparèixer les xiruques, un calçat que els peus hi van molt bé i duren un any o més.

Llavors, si comparem que a primers de segle es necessitava el sou d'un dia per a unes espartenyas i duraven dues setmanes, avui amb el jornal d'un dia es poden comprar tres parells de xiruques que n'hi ha per tres anys i anant ben calçat. Igualment podríem dir-ho de la roba de vestir i de tantes altres coses, de manera que si avui no ens sentim feliços és perquè no en sabem. Cal fer memòria i recordar.